

HØJESTERETS DOM

afsagt mandag den 24. januar 2022

Sag BS-47189/2020-HJR
(1. afdeling)

A,
B,
C,
og
D
(advokat Lotte Bliddal for alle og beskikket for B)

mod

E,
F,
og
G
(advokat Asger Bagge-Jørgensen for alle)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Herning den 10. december 2018 (BS-7009/2017-HER) og af Vestre Landsrets 7. afdeling den 15. juni 2020 (BS-50832/2018-VLR).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Thomas Rørdam, Jens Peter Christensen, Michael Rekling, Oliver Talevski og Kristian Korfits Nielsen.

Påstande

Parterne har gentaget deres påstande.

Retsgrundlag

Erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, er sålydende:

”§ 26. Den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en andens frihed, fred, ære eller person, skal betale den forurettede godtgørelse for tort.”

Bestemmelsen blev indført ved lov nr. 228 af 23. maj 1984 om erstatningsansvar. Det fremgår af forarbejderne til loven (Folketingstidende 1983-84, 2. samling, tillæg A, lovforslag nr. L 7, s. 123), at bestemmelsen – sammen med andre bestemmelser i loven – erstattede § 15 i ikrafttrædelsesloven til straffeloven.

Den sidstnævnte bestemmelse var bl.a. ændret ved lov nr. 89 af 29. marts 1972. Det fremgår af forarbejderne (Folketingstidende 1971-72, tillæg A, lovforslag nr. L 37, sp. 552 og 560), at ændringen byggede på Straffelovrådets betænkning nr. 601/1971 om privatlivets fred. I denne betænkning hedder det på s. 71 bl.a.:

”II. Spørgsmål om lovændring

...

Reglerne om overførelse af godtgørelseskrav i § 15, stk. 3, er der efter straffelovrådets opfattelse næppe større grund til at ændre. At et godtgørelseskrav ikke bør kunne overdrages, f.eks. ved salg, forinden dets størrelse er anerkendt eller fastslået af domstolene, er begrundet i, at en modsat regel kunne indbyde til misbrug ...

Derimod kan det diskuteres, om arvereglen vedrørende godtgørelseskravene i § 15, stk. 3, har truffet det rette. Det er formentlig klart, at de ikke bør kunne arves, medmindre skadelidte selv har rejst dem indenretligt eller fået dem anerkendt inden sin død, således som § 15, stk. 3, foreskriver, idet det, som motiverne fremhæver, må være den forurettede og ham alene, der bør være herre over, om kravet skal rejses. Spørgsmålet er imidlertid om det ikke yderligere burde være en betingelse, at kravet er fastslået ved dom, jfr. Popp-Madsen, Bod s. 330 f, jfr. også ændringsforslaget til § 15 fra 1939 (se U 1939 B 93 f, 293 f, 325 f), idet en blot videreførelse af processen til doms vedrørende størrelsen af godtgørelsen for lidelse, tort, lyde og vansir, efter at den forurettede er død, kan virke stødende. Dette vil navnlig kunne siges om godtgørelse for lyde og vansir. Drejer det sig derimod om torterstatning i anledning af freds- eller æreskrænkelser, taler det pønale element stærkere for opretholdelsen af § 15's ordning.

I særlige tilfælde kunne der endog synes at være grund til at udvide reglen. Der tænkes særlig på de tilfælde, hvor en persons selvmord meddeles i pressen på en sådan måde, at læserne må få det indtryk, at selvmordet skyldes angst for økonomisk sammenbrud eller strafferetlig

tiltale. Viser det sig, at sådanne antydede eller direkte udtalte beskyldninger er grundløse, kunne det synes rimeligt at give arvingerne en udvidet adgang til at rejse godtgørelseskrav, idet den umiddelbart krænkede selv er afskåret fra at rejse sag. Når straffelovrådet imidlertid ikke vil stille forslag om indførelse af en sådan særregel, skyldes det følgende grunde: Afdødes familie vil for det første kunne påtale forholdet efter den foreslåede nye regel i straffelovens § 264 c, jfr. retsplejelovens § 719, stk. 2. Endvidere vil afdødes nærmeste familie utvivlsomt i en del tilfælde kunne betragte forholdet også som en selvstændig krænkelse af deres eget privatliv og dermed som umiddelbart krænkede være kompetente til at rejse sag efter de foreslåede skærpede regler i straffeloven og ikrafttrædelseslovens § 15. Dertil kommer yderligere, at den familie-kreds, som vil kunne føle sig krænket på afdødes vegne, ikke nødvendigvis vil være identisk med afdødes legale arvinger, jfr. herved også at den nævnte bestemmelse i retsplejeloven angiver personkredsen som "afdødes ægtefælle, forældre, børn eller søskende". Det er herefter straffelovrådets opfattelse, at den nugældende bestemmelse i § 15, stk. 3, har ramt det rigtige balancepunkt, og man finder derfor ingen anledning til at stille noget ændringsforslag til denne bestemmelse."

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen angår, om appellanterne har krav på tortgodtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, som følge af omtalen i X-tv-stationudsendelsen "X-program" af deres datter og søster Hs selvmord.

Efter § 26, stk. 1, skal den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en andens frihed, fred, ære eller person, betale den forurettede godtgørelse for tort.

For at der i en situation som den foreliggende kan kræves tortgodtgørelse efter § 26, stk. 1, skal afdødes nærmeste familie efter Højesterets opfattelse have været udsat for en selvstændig krænkelse af deres eget privatliv, jf. herved Straffelovrådets betænkning nr. 601/1971 om privatlivets fred, s. 71.

Appellanterne kan således ikke kræve tortgodtgørelse på vegne af H, men alene hvis de selv har været udsat for en tortberettigende krænkelse af deres eget privatliv.

Som anført i bl.a. Højesterets domme af 2. marts 2020 (UfR 2020.1615) og 11. marts 2020 (UfR 2020.1879) forudsætter tort en culpøs krænkelse af en vis grovhed, og krænkelsen skal angå den pågældendes selv- og æresfølelse, dvs. vedkommendes opfattelse af eget værd og omdømme.

Omtalen af Hs selvmord i den pågældende X-tv-stationudsendelse skete uden samtykke fra familien.

Tv-udsendelsen indeholder dog kun en begrænset omtale af selvmordet, og der nævnes alene forhold, som allerede havde været fremme før udsendelsen, dels via den afskedsvideo, som fandtes på YouTube, dels via lokalpressen og en mindeside på Facebook. X-tv-station undlod som ønsket af familien at vise dele af Hs afskedsvideo, men omtalte i lyset af den dialog, der havde været med appellanternes daværende advokat, kort selvmordet og hendes navn.

På denne baggrund finder Højesteret efter en samlet vurdering, at appellanterne ikke har været udsat for en sådan retsstridig krænkelse af deres eget privatliv, at der er grundlag for at tilkende dem tortgodtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens dom.

THI KENDES FOR RET:

Landsrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for Højesteret skal B (dennes retshjælpsforsikring), subsidiært statskassen, betale i alt 18.750 kr. til E, F og G.

I sagsomkostninger for Højesteret skal A, C og D hver især betale i alt 18.750 kr. til E, F og G.

De idømte sagsomkostningsbeløb skal betales inden 14 dage efter denne højesteretsdoms afsigelse og forrentes efter rentelovens § 8 a.